

MSP BAROMETAR

GRUPNI

Udruženje za razvoj NERDA
Oktobar 2015.

CONTENTS

Definicija	2
Primjena	2
Korisnost	3
Metoda rada	3
Podaci dobijeni kroz anketu sa poduzetnicima	5
Statistički podaci koji se odnose na SI BiH	14
Uporedna analiza SI BiH / BiH	19
Nauspješnije kompanije u BiH	22
Najuspješnije kompanije u SI BiH	23

U okviru projekta CREDO, Udruženje za razvoj NERDA je 2009. godine pokrenulo aktivnost uspostave poslovnog Barometra za područje regije koju pokriva.

Želja nam je bila da kroz uvođenje popularne metode za ocjenu poslovnog okruženja pružimo kvalitetan i vjerodostojan prikaz poslovnog okruženja u regiji, posmatran kroz prizmu samih privrednika.

Ovaj način procjene poslovnog okruženja pruža obilje korisnih informacija svim onim pojedincima, organizacijama i institucijama koji se bave problematikom ekonomskog razvoja.

Također, budući da je metoda usklađena sa svjetskom praksom praćenja ekonomskih kretanja i procjene poslovnog okruženja, ovaj dokument može predstavljati i koristan izvor informacija za sve one zainteresovane strane iz inostranstva koje imaju ili planiraju ostvariti poslovne kontakte u sjeveroistočnoj BiH.

Da bismo korisnicima ove publikacije pružili što kvalitetniji uvid u stanje razmatranih industrijskih sektora odlučili smo se za kombinaciju podataka iz više izvora, pritom razvrstanih na više različitih načina.

U tom smislu, dokument je sadržan iz 4 dijela:

1. stavovi ispitanika, prikupljeni kroz razgovore/ankete;
2. stanje u SI BiH po određenim ekonomskim parametrima (sa prikazima stanja po administrativnim jedinicama),
3. uporedni prikaz stanja u SI BiH sa stanjem na nivou BiH
4. najuspješnije kompanije u razmatranim sektorima/podsektorima.

Obilje informacija će, nadamo se, zainteresovanim čitaocima pružiti osnovu za kvalitetnije sagledavanje stanja u razmatranim sektorima.

Autori publikacije se ovom prilikom nisu upuštali u detaljnije komentarisanje prikazanih parametara, ostavljajući čitaocima da donesu svoje stavove i zaključke na osnovu prikazanih informacija.

Definicija

Barometar je suvremeno koncipirana metoda istraživanja tržišta koji služi za procjenu, ispitivanje i određivanje stavova, mišljenja i vrijednosti definirane grupe ispitanika

Primjena

- Istraživanje **trendova na tržištu**
- Istraživanje **trendova unutar preduzeća**
- **Interna** (stavovi zaposlenih, saradnja među odjelima, razvoj kompetencija, profesionalna orijentacija itd.)

- **Eksterna** (stavovi i potrebe i navike kupaca, tržišna pozicija i svijest o proizvodu, istraživanje tržišta pred lansiranje novog proizvoda, mjerenje zadovoljstva kupaca)

Korisnost

Permanentnim tržišnim istraživanjima, eksternim ili internim, korisnik Barometra ostvaruje brojne koristi od kojih ističemo:

- ostvarivanje komunikacije s klijentom u cilju poboljšavanja proizvoda i izgrađivanje lojalnosti
- ostvarivanje komunikacije sa zaposlenima u cilju poticanja timskog rada i poboljšavanja učinkovitosti organizacije
- povratna informacija o mišljenju i zadovoljstvu potrošača, o imidžu brenda ili kompanije, o učinku promotivnih aktivnosti, o trendovima, o konkurenciji
- pristup rezultatima u realnom vremenu i mogućnost brze reakcije i prilagodbe zahtjevima potrošača
- upoznavanje javnosti / kupaca / zaposlenika s novostima u ponudi / poslovanju preduzeća
- identifikacija segmenata poslovanja u kojima je nužno uvesti promjene
- upravljanje i donošenje odluka na osnovu točnih informacija (činjenica)
- potpunu kontrolu istraživanja – pouzdavanje u rezultate

Metoda rada

- **Kreiranje upitnika**

Upitnik obrađuje mišljenja ispitanika o segmentu prodaje, zaliha, uposlenih, iskorištenju instaliranih kapaciteta, identifikaciji prepreka za razvoj kao i procjenama rezultata poslovanja u proteklom periodu kao i očekivanja o istim u narednom periodu.

- **Formiranje liste MSP**

Analizom baze podataka MSP-a, kreiranom za potrebe projekta CREDO, selektirana su preduzeća koja će biti uvrštena u proces istraživanja i procjene poslovnog okruženja na nivou regije SI BiH.

- **Fokus na izabrane industrijske sektore**

U procesu formiranja liste MSP koji će biti uključeni u ovu aktivnost fokus je bio na MSP koji pripadaju drvoprerađivačkom, metaloprerađivačkom, prehrambenom te sektoru plastike i alata.

- **Distribucija i prikupljanje upitnika**

Predstavnici NERDA-e su posjetili sve MSP koji se nalaze na listi, prezentirali proces i korisnost provedene metode Barometra te prikupili popunjene upitnike.

- **Analiza podataka**

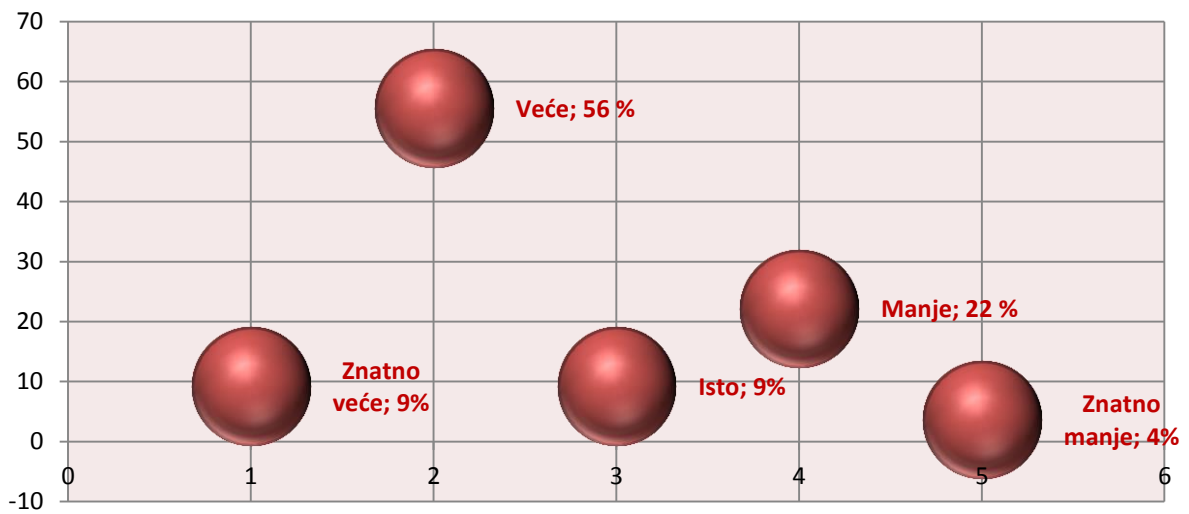
Odjel za podršku i promociju poduzetništva, organizaciona jedinica NERDA-e, je izvršio analizu dobijenih rezultata te pripremio ovo izdanje MSP Barometra

- **Statistički podaci**

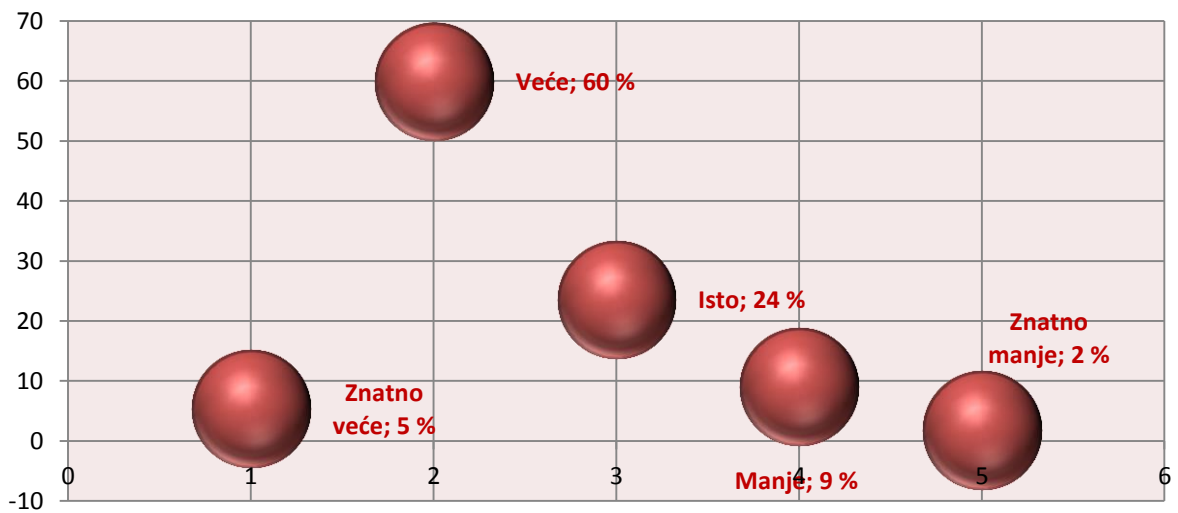
Da bi se omogućio sveobuhvatan uvid u problematiku kojom se bavimo, smatrali smo da je potrebno podatke dobijene od predstavnika kompanija obogatiti sa zvaničnim statističkim podacima, kako za SI BiH tako i za područje cijele Bosne i Hercegovine izuzev područja Brčko distrikta, za koje nismo uspjeli obezbjediti podatke.

Podaci dobijeni kroz anketu sa poduzetnicima

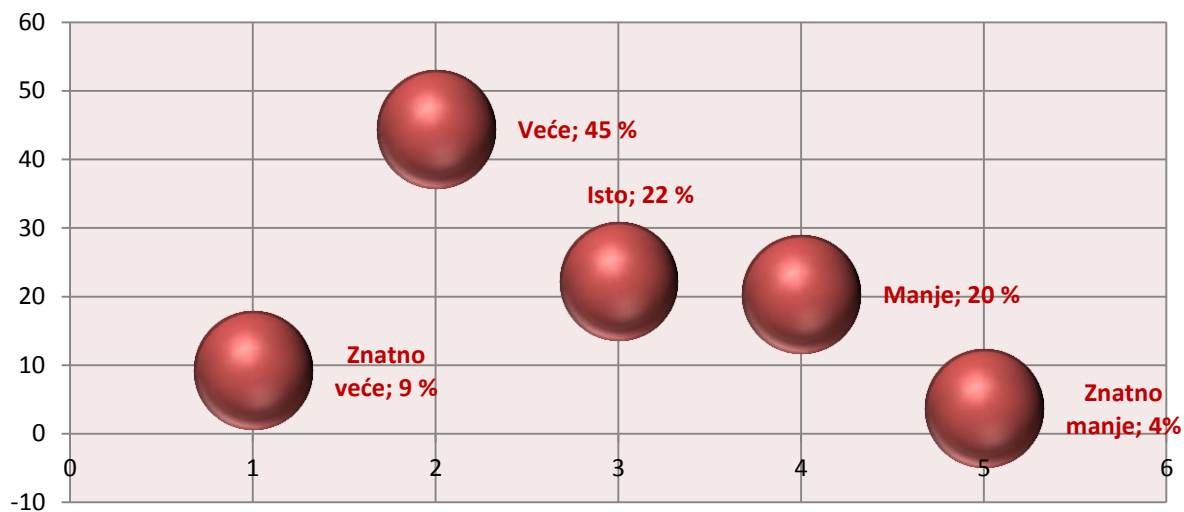
Ukupni finansijski rezultati 2014. u odnosu na 2013.

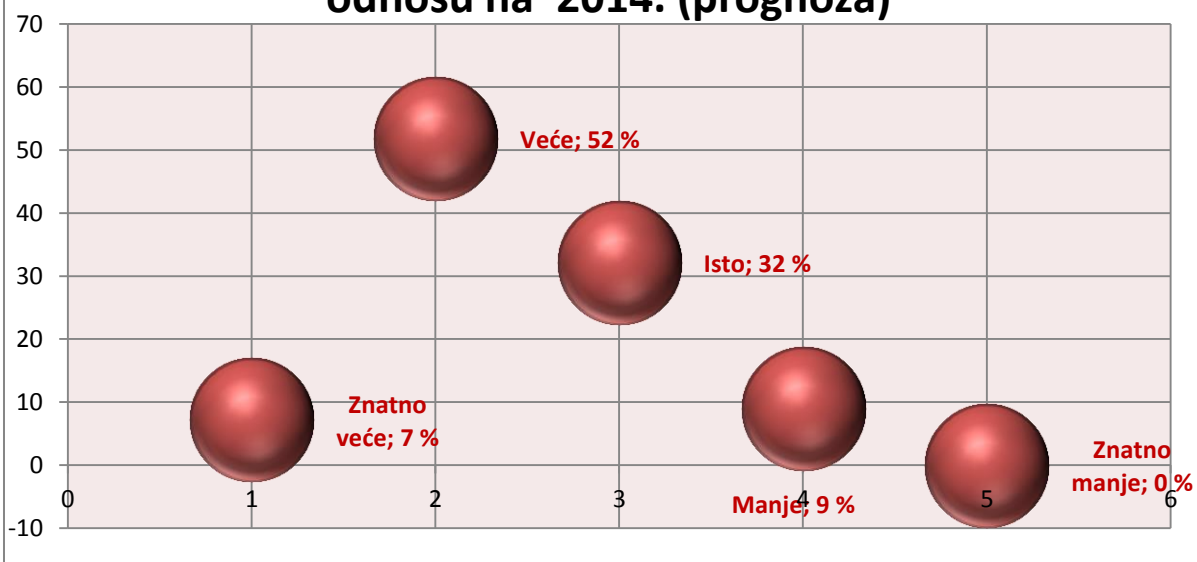
Ukupni finansijski rezultati 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

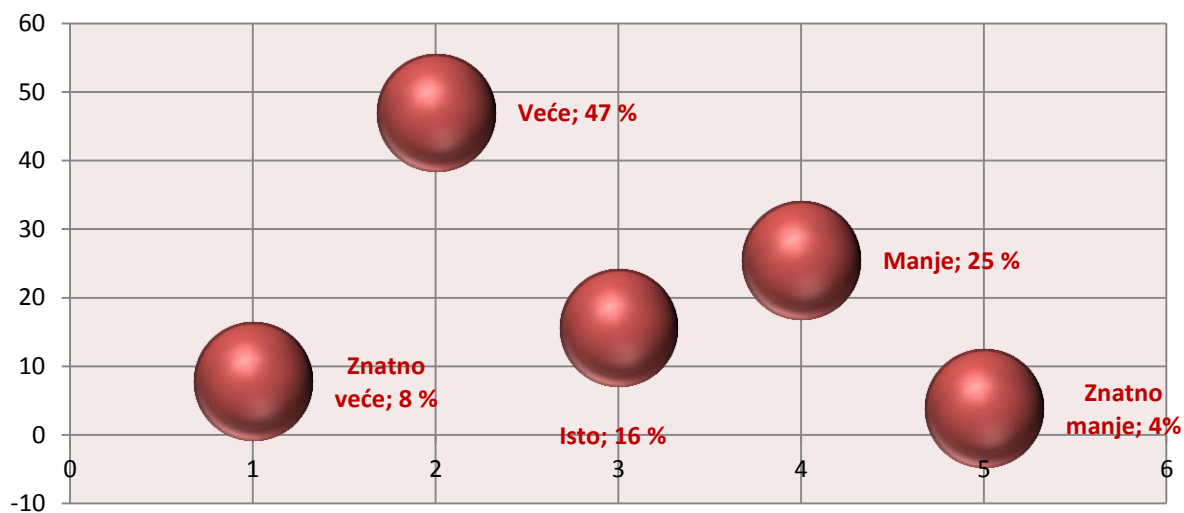
Rezultati ostvareni na domaćem tržištu 2014. u odnosu na 2013.

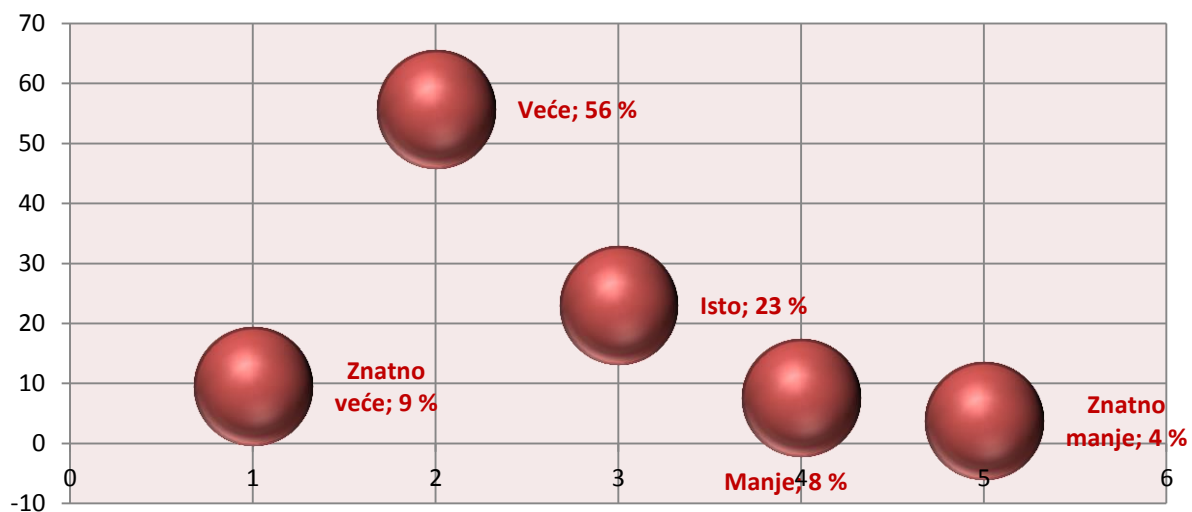
Rezultati ostvareni na domaćem tržištu 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

Rezultati ostvareni na inostranom tržištu 2014. u odnosu na 2013.

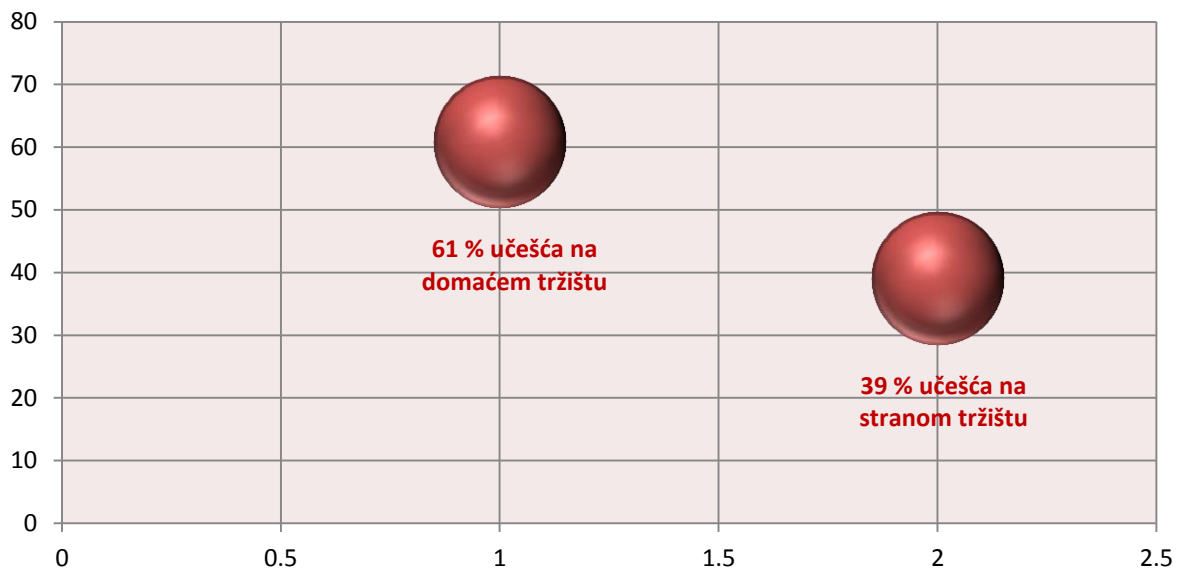

Rezultati ostvareni na inostranom tržištu 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

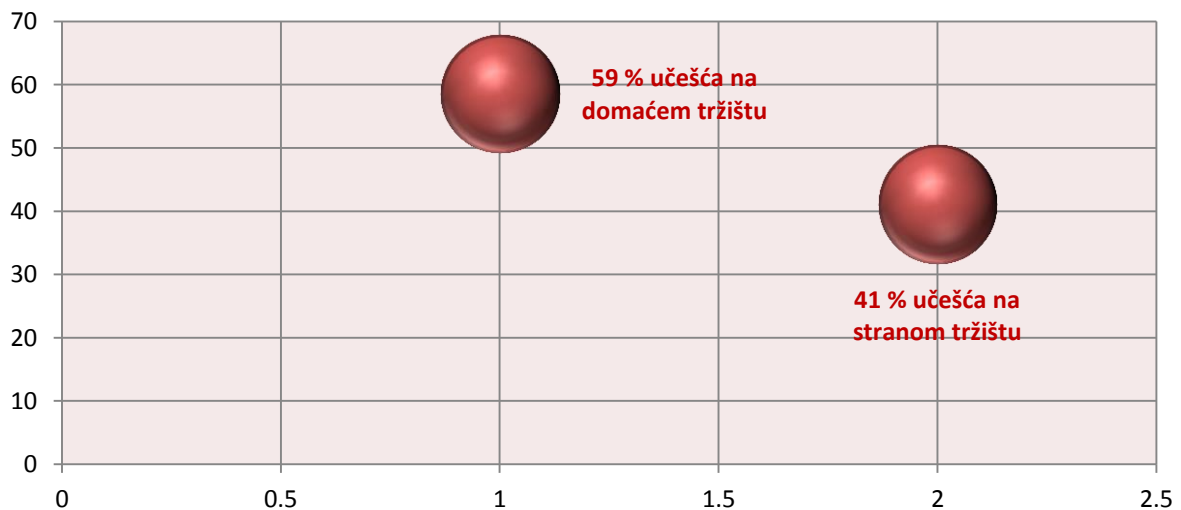

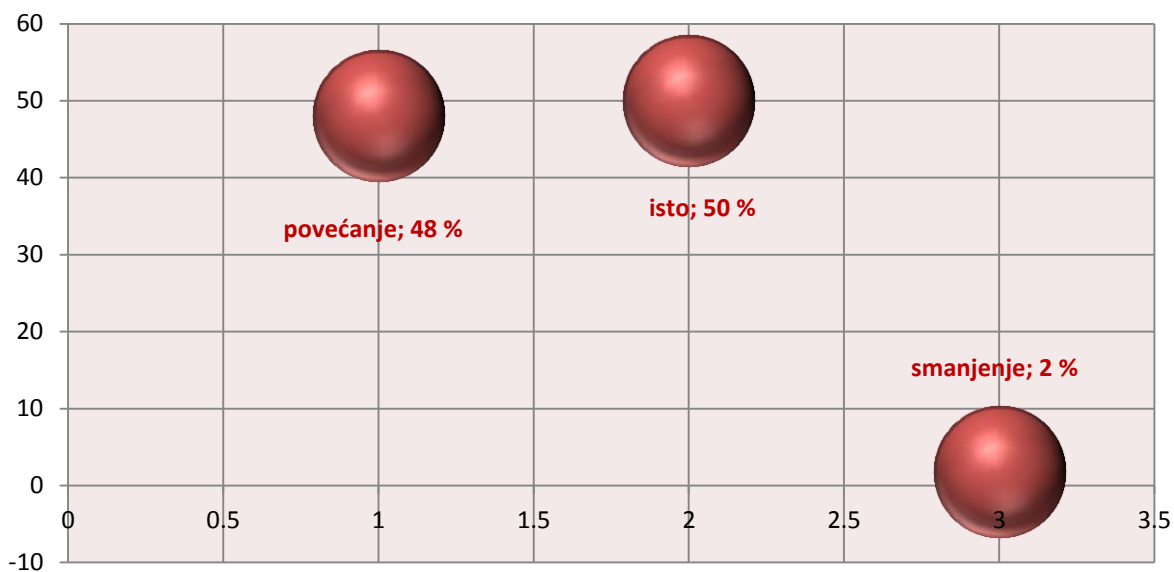
Ukupna prodaja 2014. u odnosu na 2013.

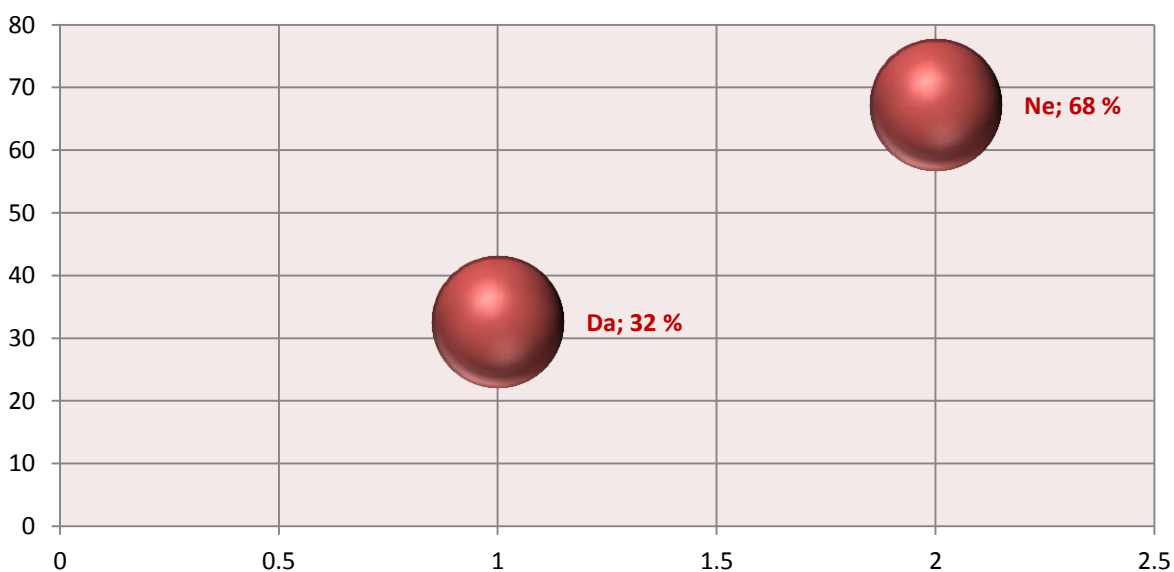
Ukupna prodaja 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

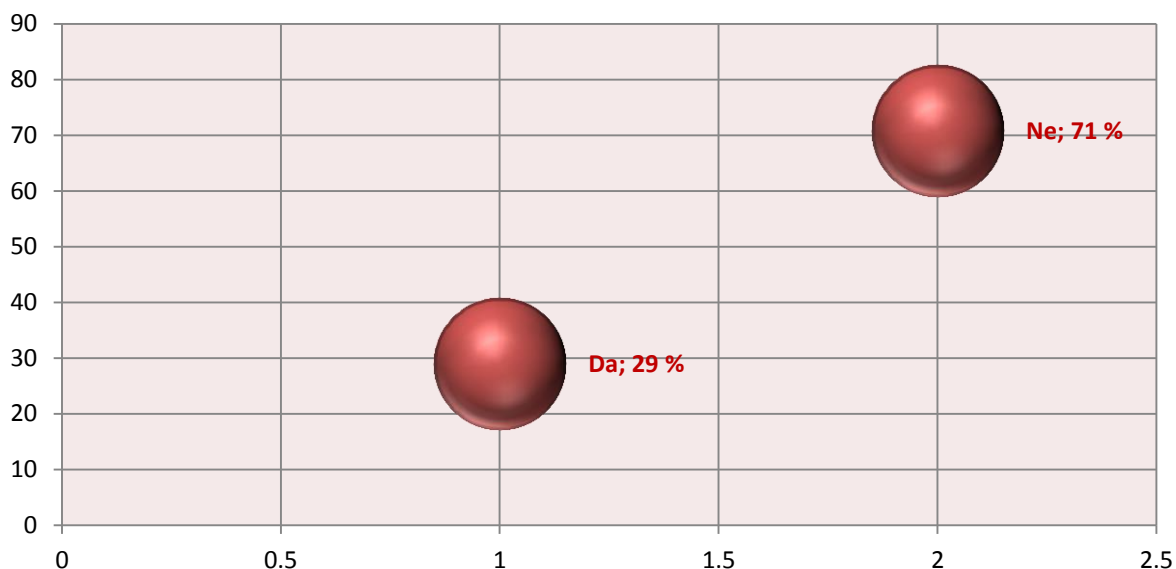
3. Ljudski potencijali

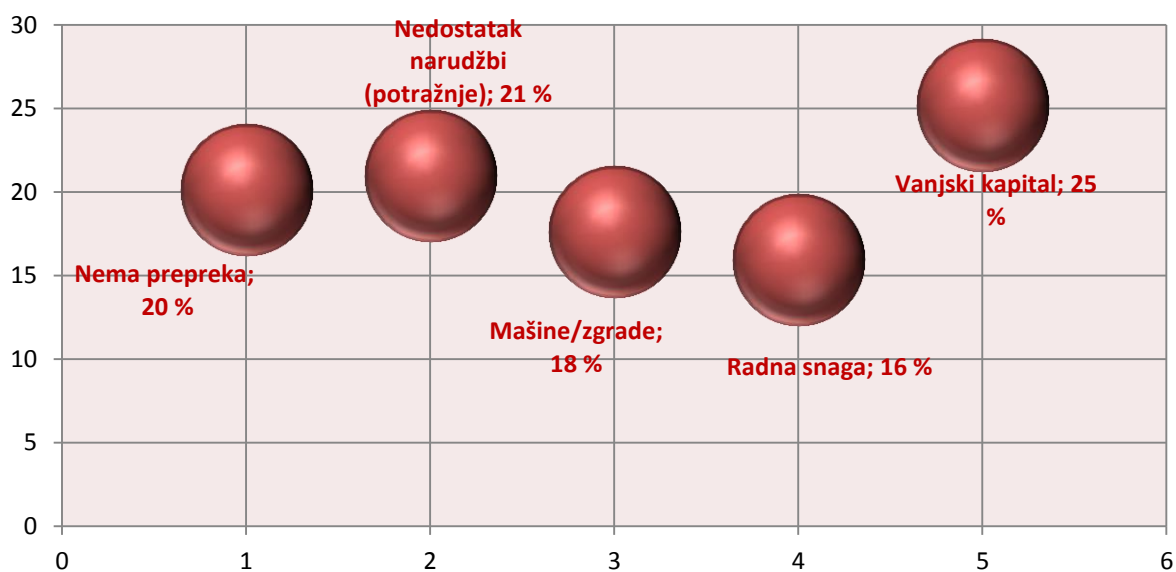
3. Ljudski potencijali

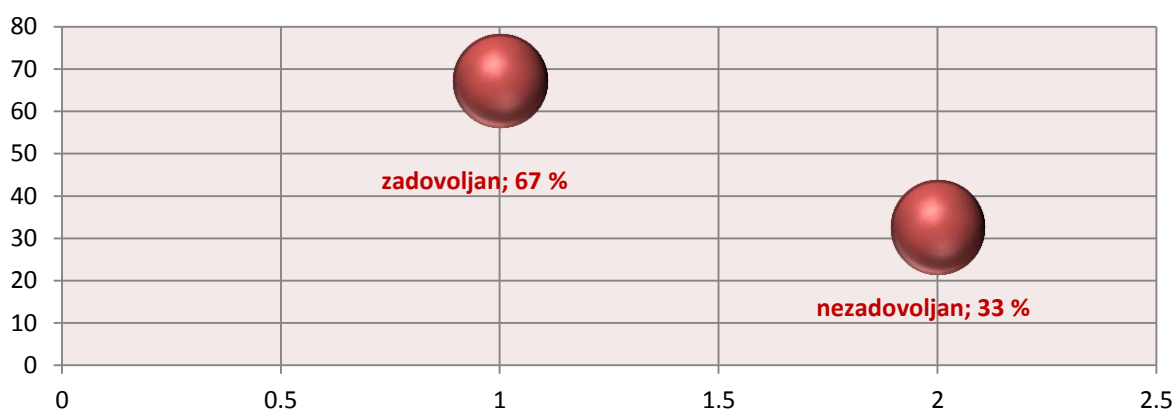
6. Korištenje kapaciteta - na dan vršenja ankete

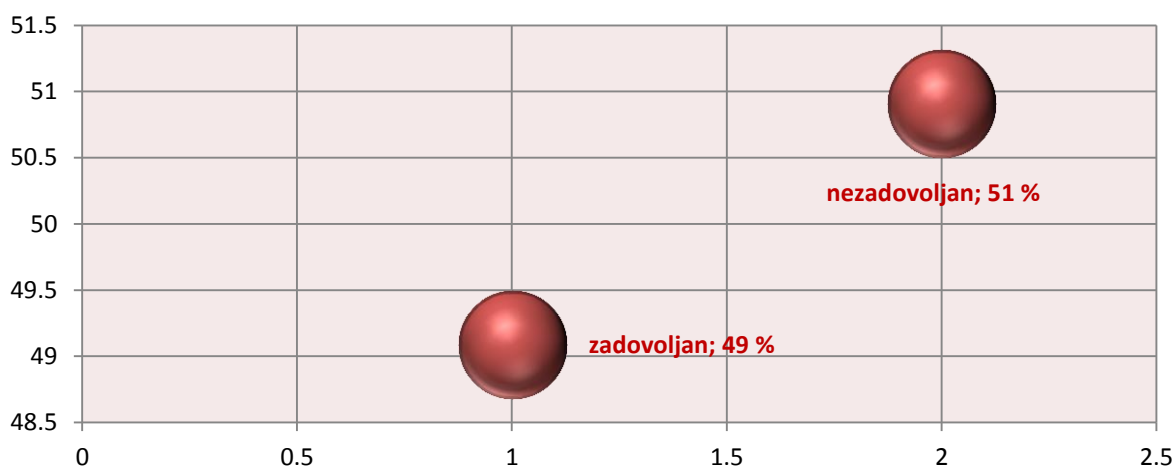
Najvažnije prepreke za rast preduzeća

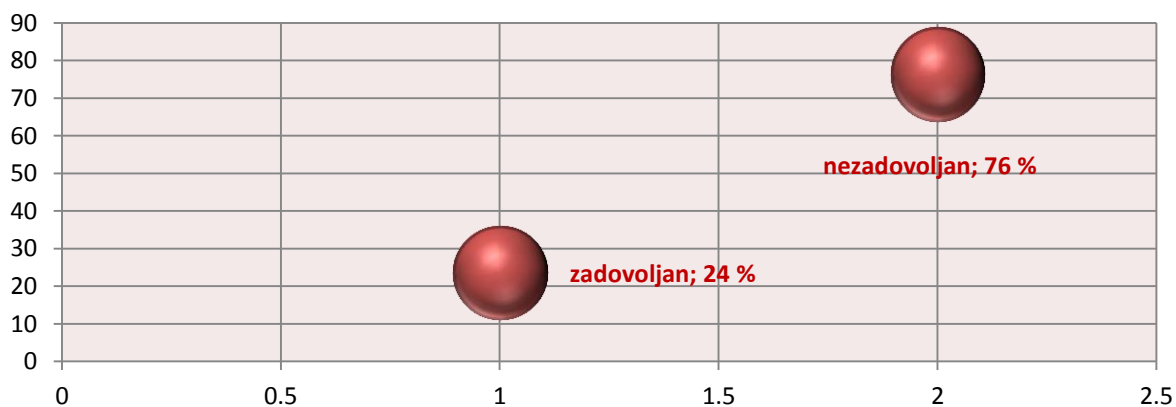
Dostupnost i infrastruktura

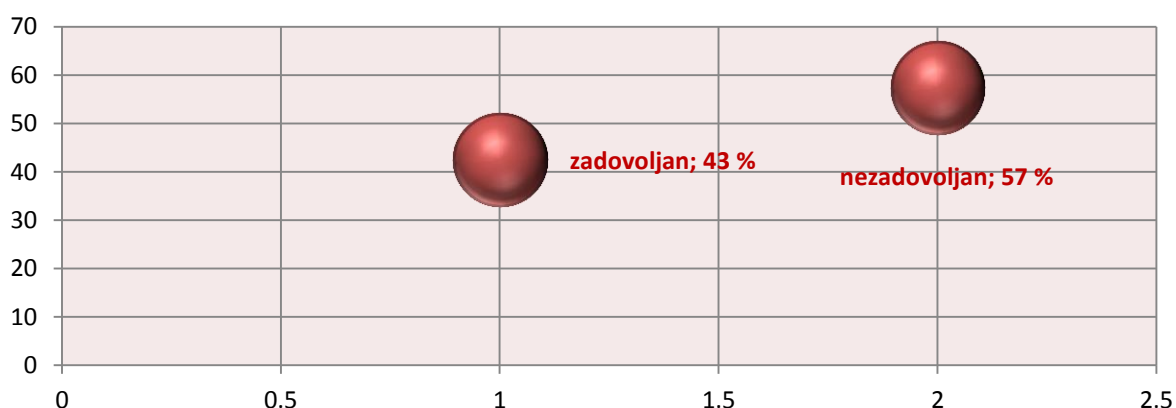
Razvijenost sektora

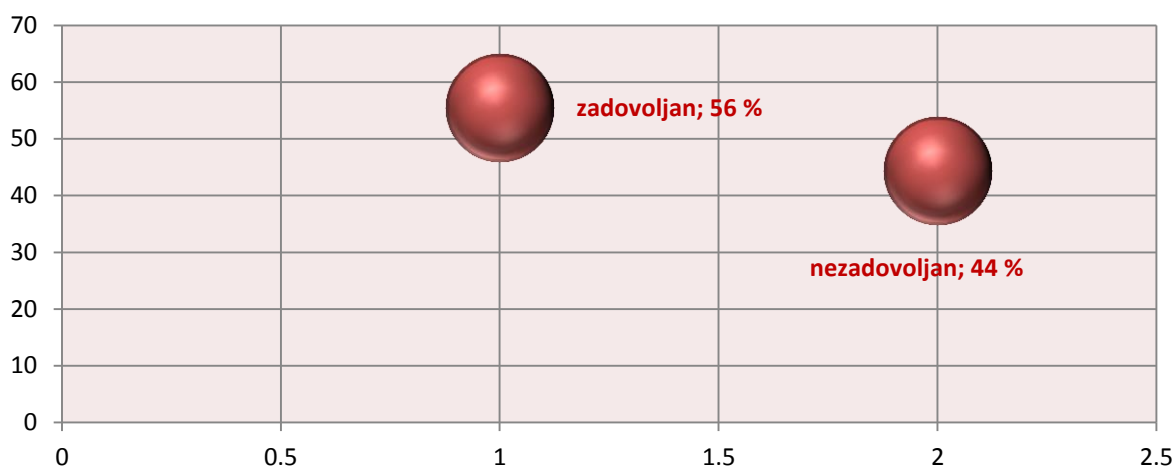
Ekonomsko i poslovno okruženje

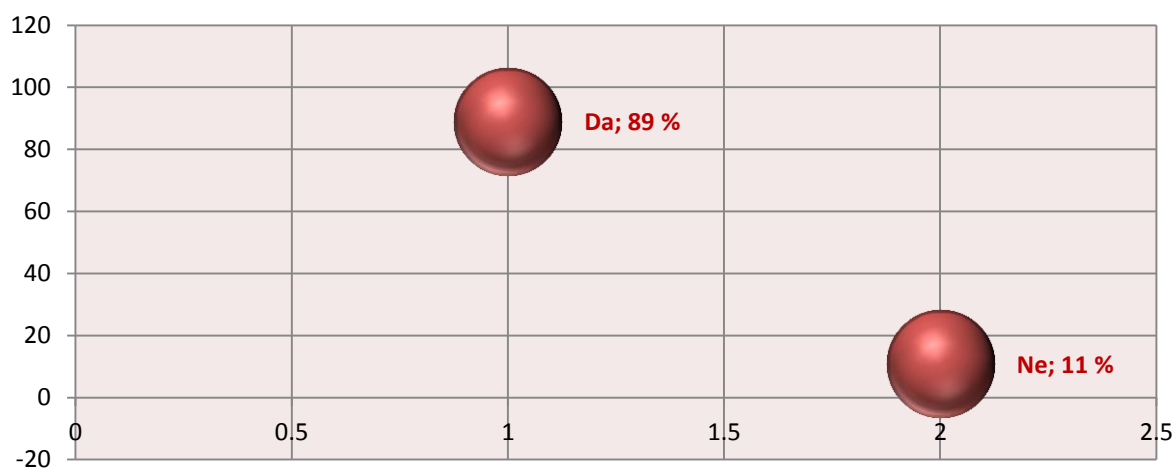
Mogućnost umrežavanja sa drugim sektorima

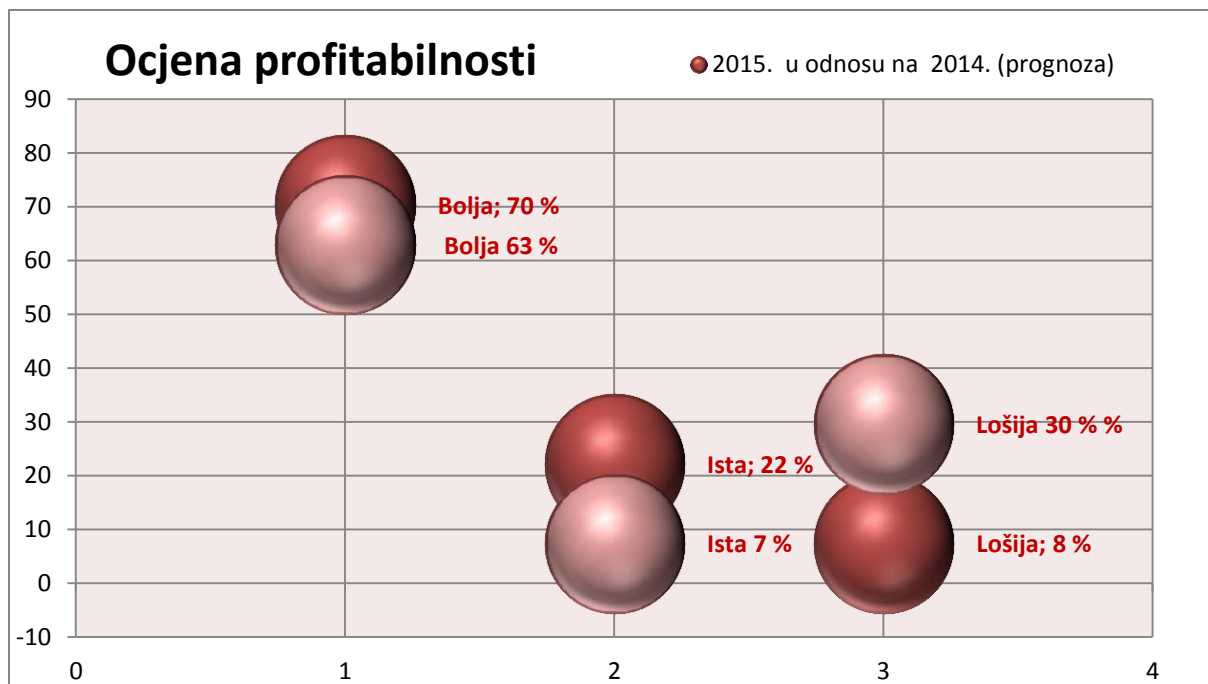

Marketing, promocija

Posjedujete li web stranicu

Kada su u pitanju procjene o ukupnim finansijskim rezultatima, primjetan je trend rasta o čemu govori i optimizam iskazan u pogledu rezultata u dolazećem periodu.

Prosječni broj uposlenih u preduzećima obuhvaćenim ovom anketom je 82,6

55,56 % anketiranih planira nova zapošljavanja, 44,44 % anketiranih smatra da će u narednom periodu imati isti broj uposlenika. Nijedno anketirano preduzeće ne planira smanjenje broja uposlenika.

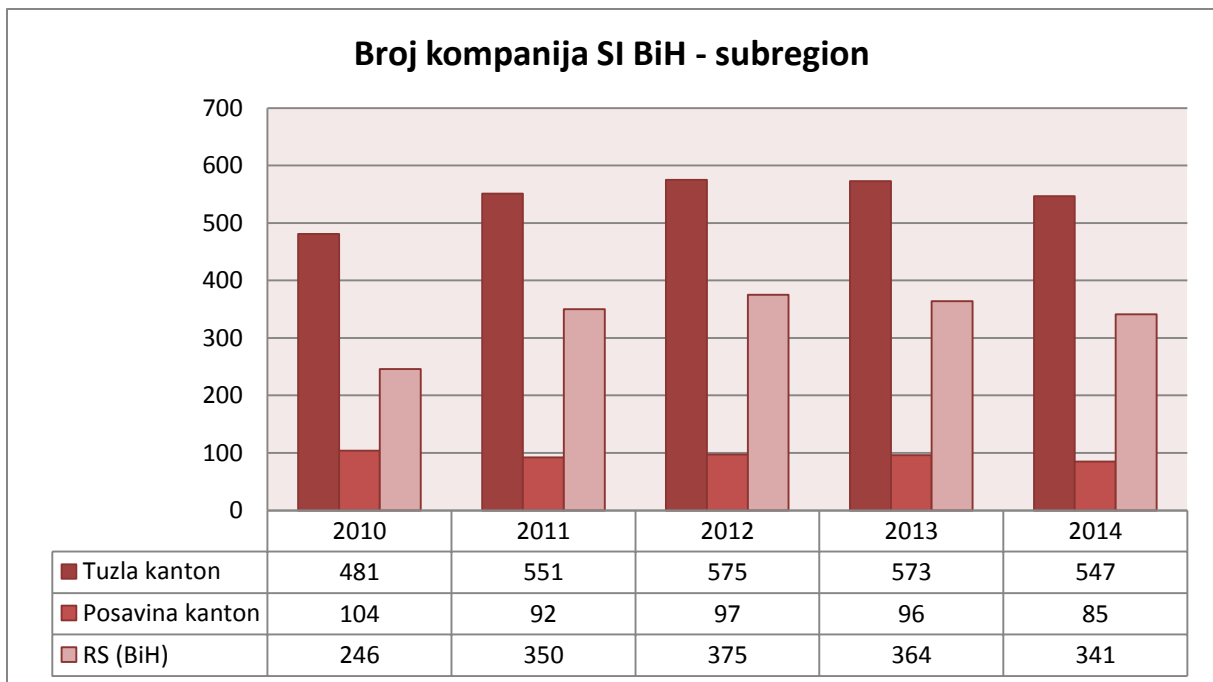
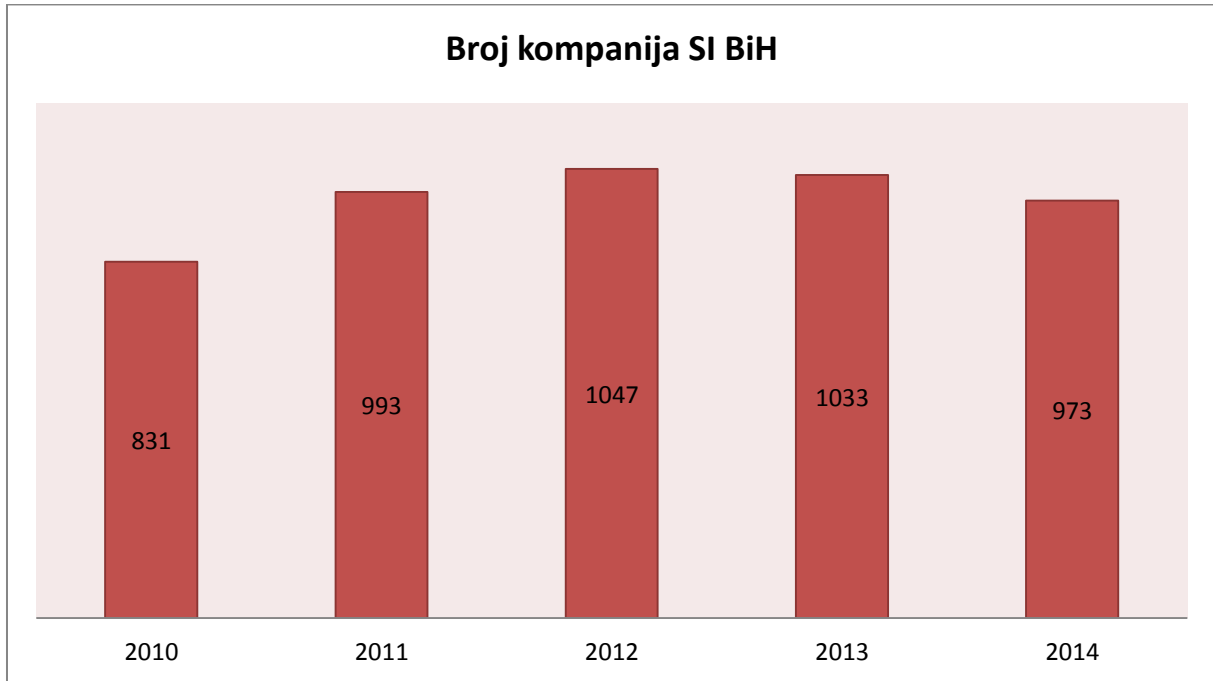
Primjetno je nezadovoljstvo stanjem na tržištu radne snage. Primjetan je izražen nedostatak visokokvalificiranog i srednje kvalificiranog kadra, prilagodjenog potrebama preduzeća koja usljed tog nedostatka vrlo često pribjegavaju internom doškolovanju i specijalizovanim treninzima što poskupljuje ukupne troškove poslovanja. Sistem obrazovanja nije prilagođen potrebama tržišta i primjetan je nedostatak komunikacije između njih.

Kako je i očekivano, najveći broj anketiranih preduzeća (71 %) ne koristi kapacitete u potpunosti, dok je prosječna iskorištenost kapaciteta vrlo visoka, 73,5%.

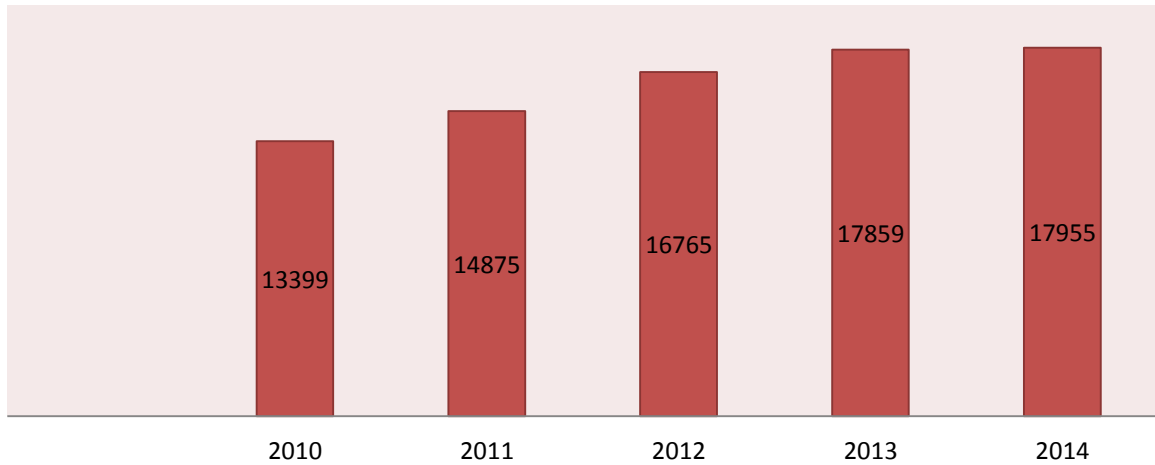
Pored standardnih pitanja, koja su obrađena kroz prikazane grafikone, pitali smo anketom obuhvaćena preduzeća i o njihovim planovima za investiranje u narednom periodu. Najveći broj anketiranih je odgovorio da planira nove investicione zahvate u narednom periodu, u velikoj veličini se te investicije odnose na nabavku novih mašina, dok pojedina preduzeća planiraju i izgradnju novih hala.

Prosječna vrijednost planiranih investicija iznosi 954 000 KM što je možda i najbolja potvrda optimizma i očekivanja još boljih poslovnih rezultata u narednom periodu.

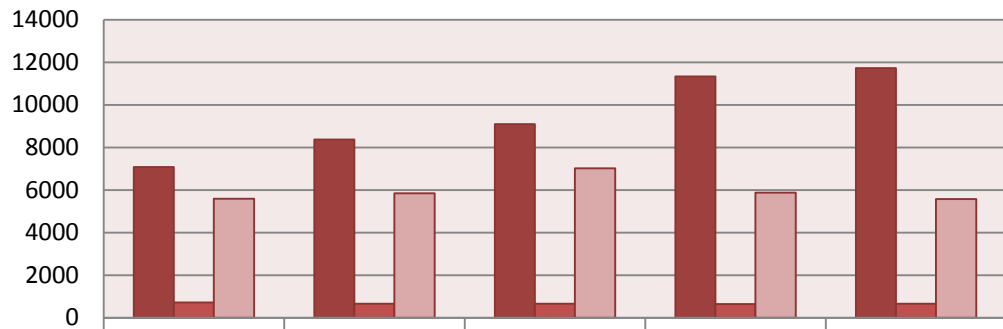
Statistički podaci koji se odnose na SI BiH

Ukupan broj zaposlenih SI BiH

Ukupan broj zaposlenih SI BiH - subregion

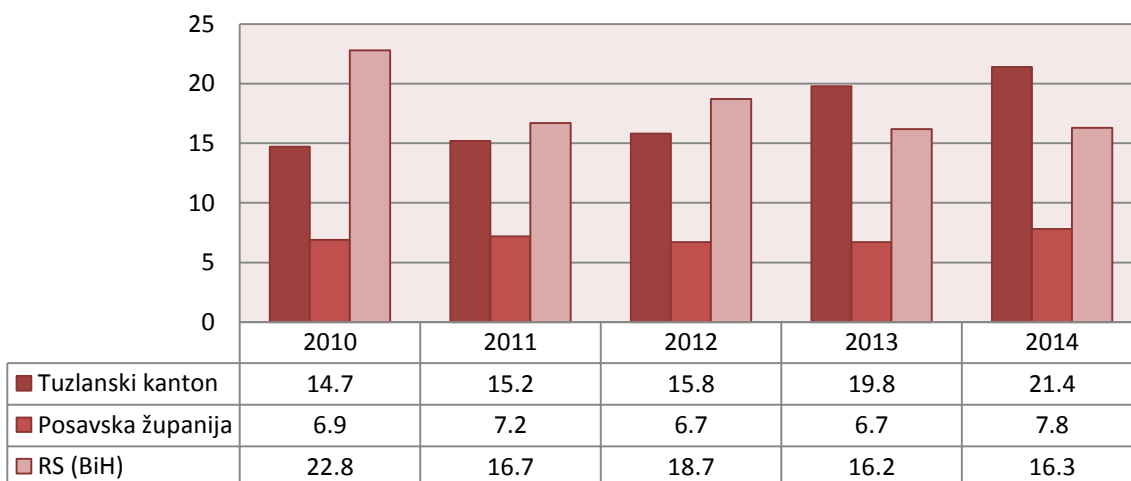
	2010	2011	2012	2013	2014
■ Tuzlanski kanton	7087	8371	9093	11332	11723
■ Posavska županija	714	658	652	647	662
■ RS (BiH)	5598	5846	7020	5880	5570

Prosječan broj zaposlenih SI BiH

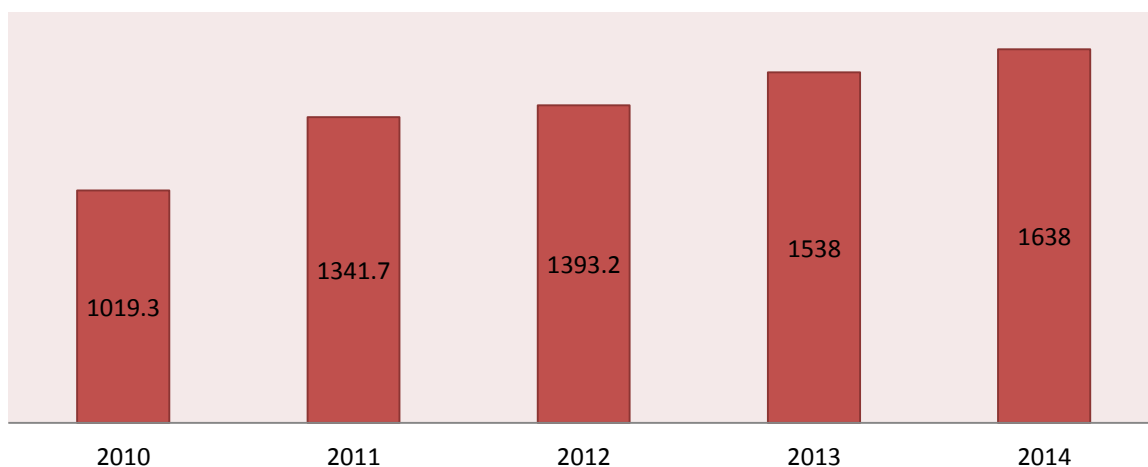

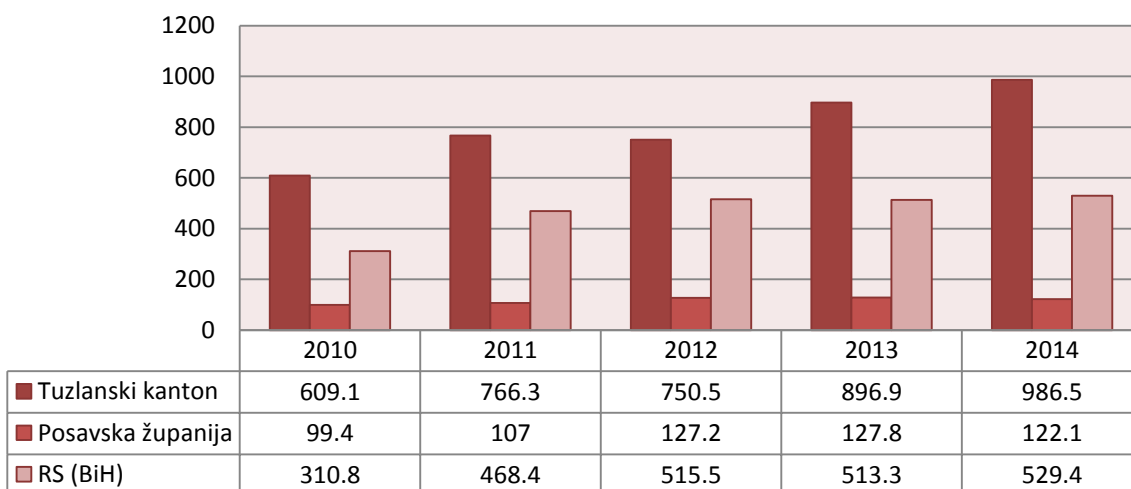
Prosječan broj zaposlenih SI BiH - subregion

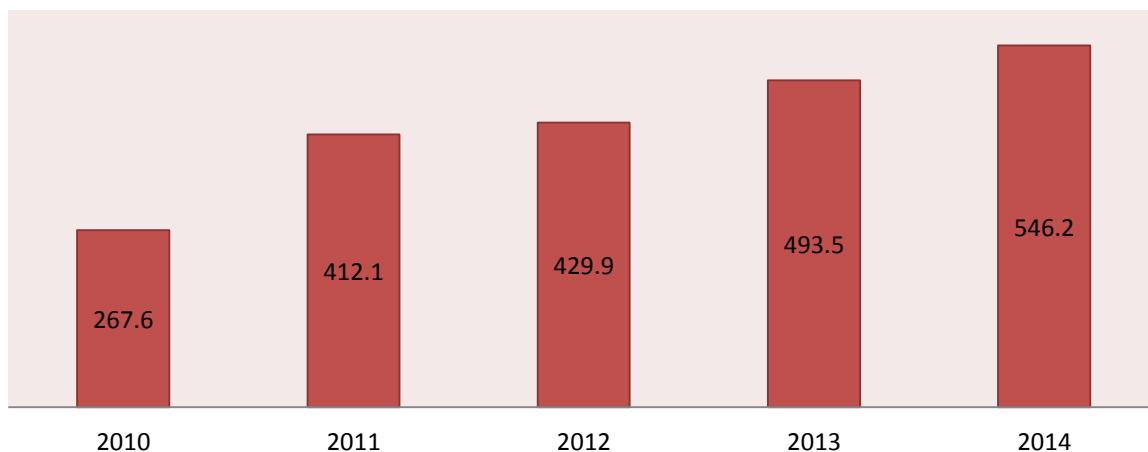
Ukupan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH

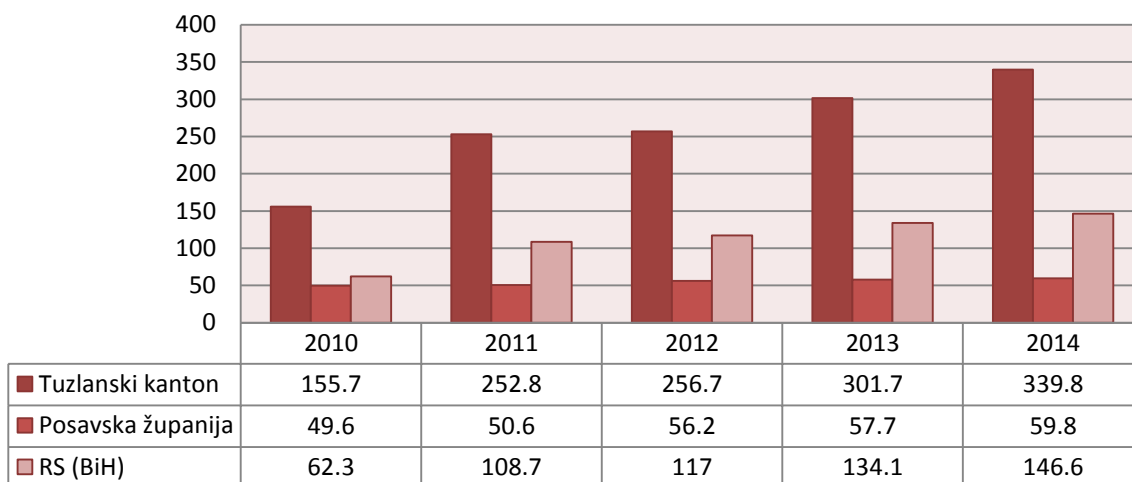
Ukupan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH - subregion

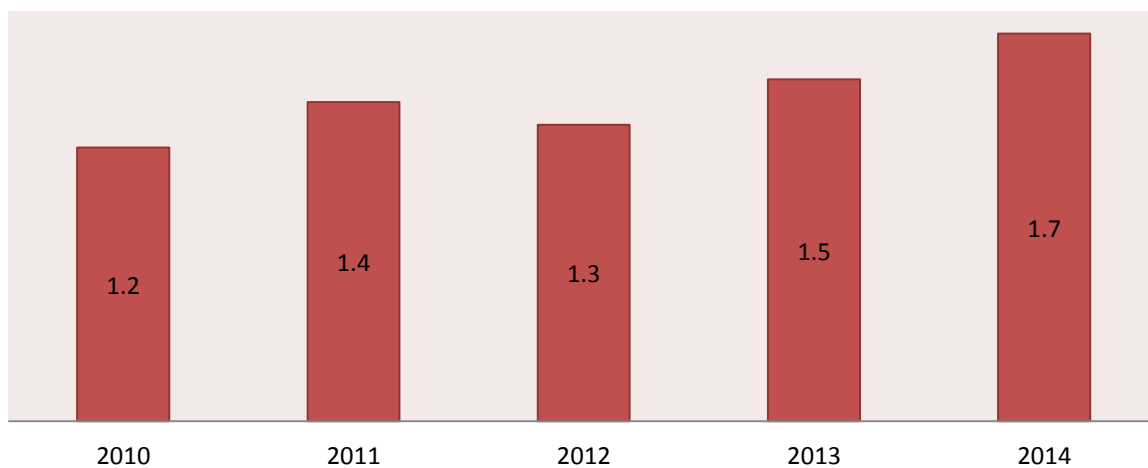
Prihod od izvoza (mil. KM) SI BiH

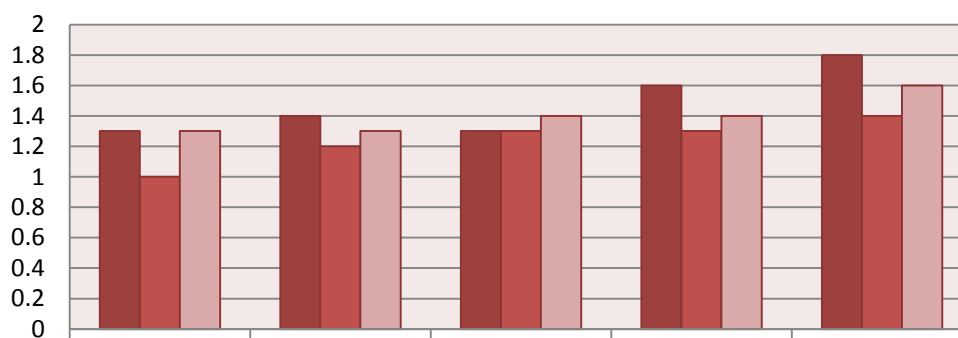
Prihod od izvoza (mil. KM) SI BiH - subregion

Prosječan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH

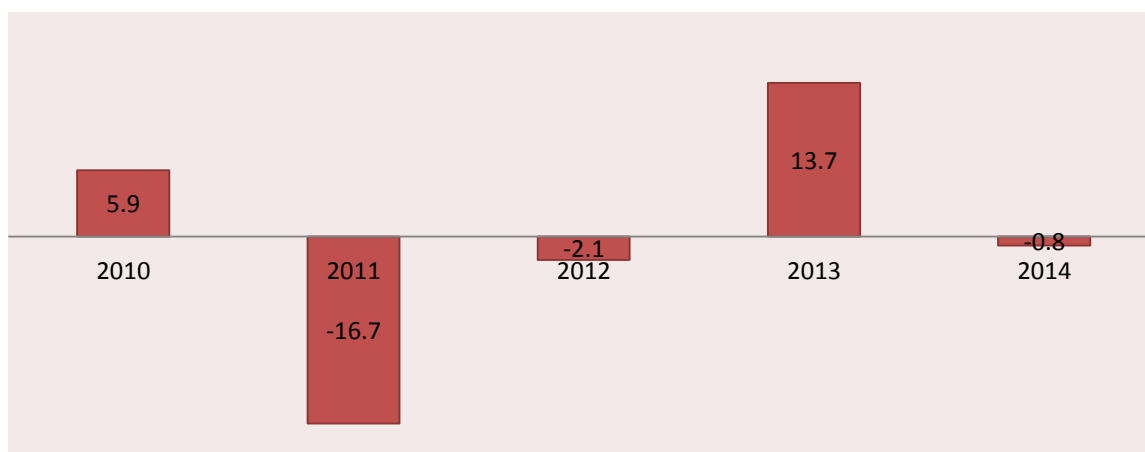

Prosječan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH - subregion

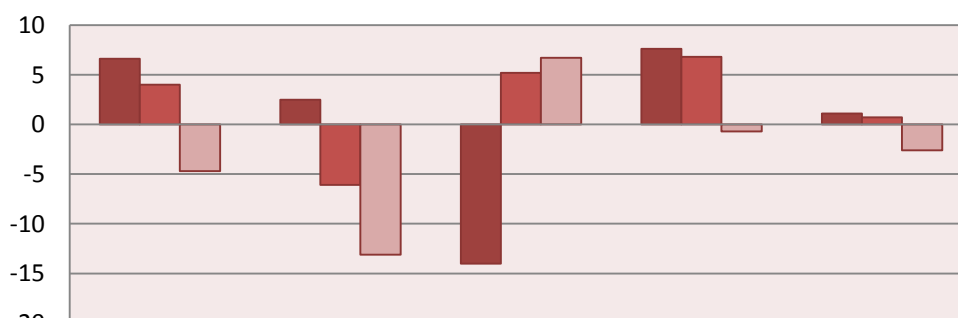

	2010	2011	2012	2013	2014
■ Tuzlanski kanton	1.3	1.4	1.3	1.6	1.8
■ Posavska županija	1	1.2	1.3	1.3	1.4
■ RS (BiH)	1.3	1.3	1.4	1.4	1.6

Ukupna dobit (mil. KM) SI BiH

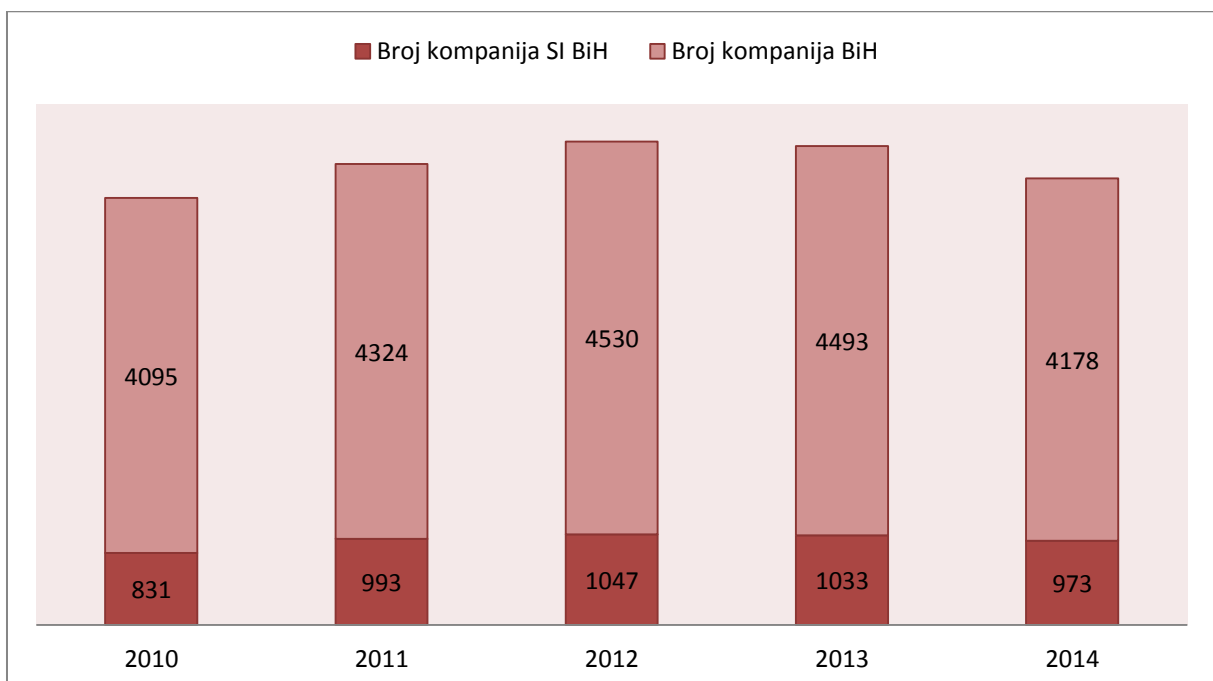
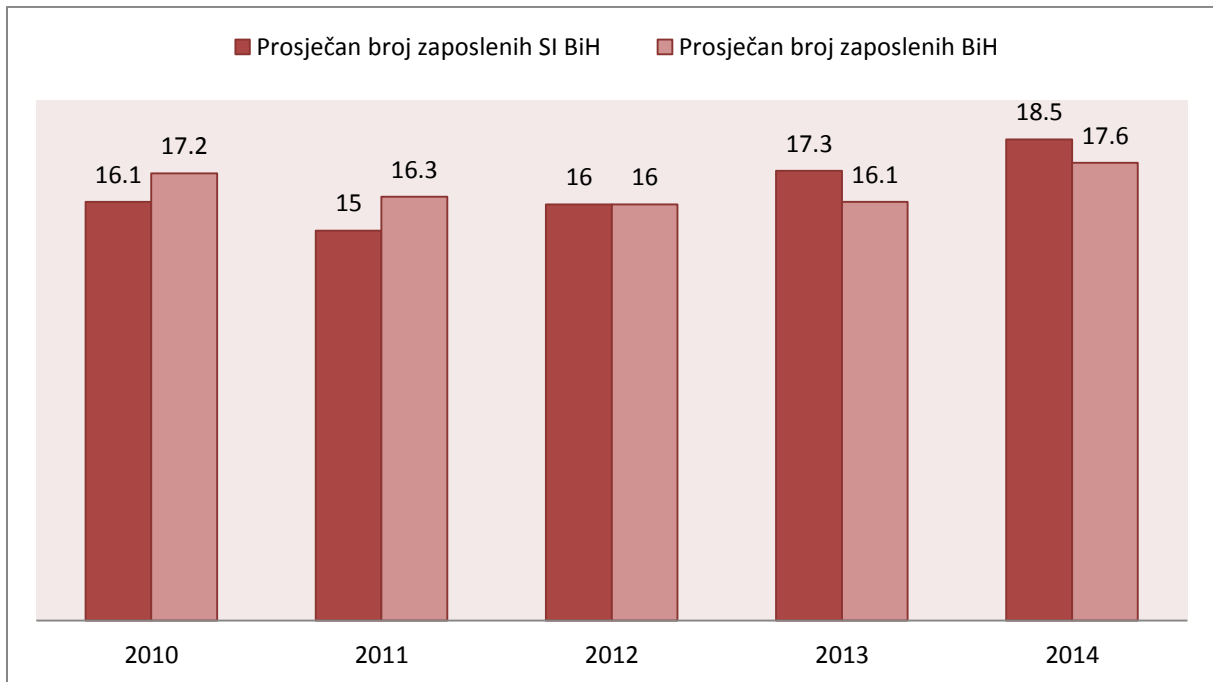
Ukupna dobit (mil. KM) SI BiH - subregion

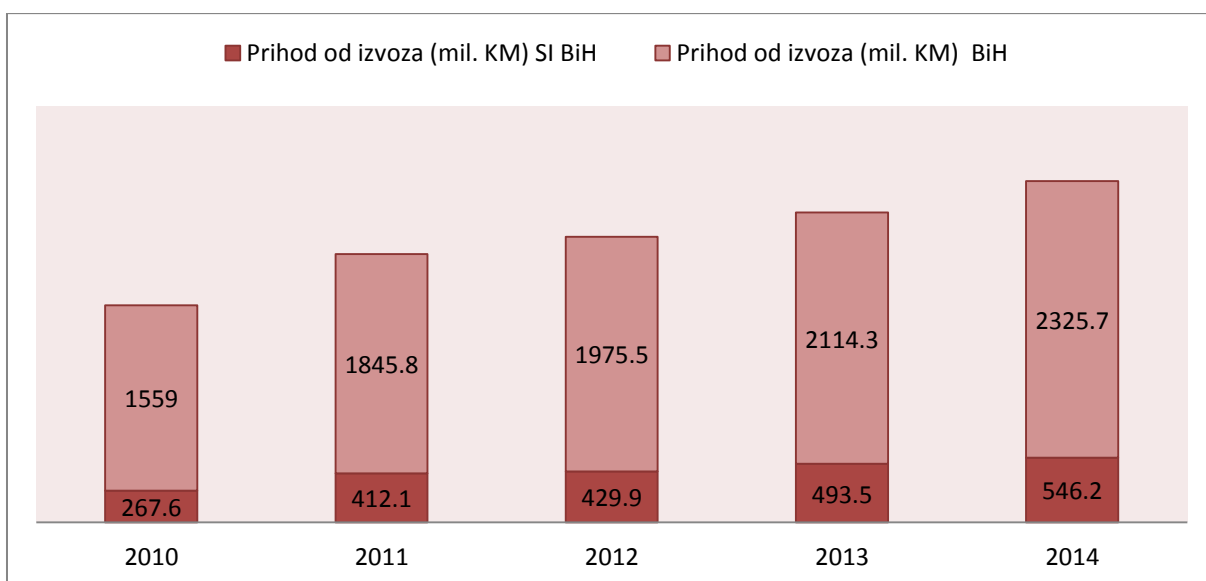
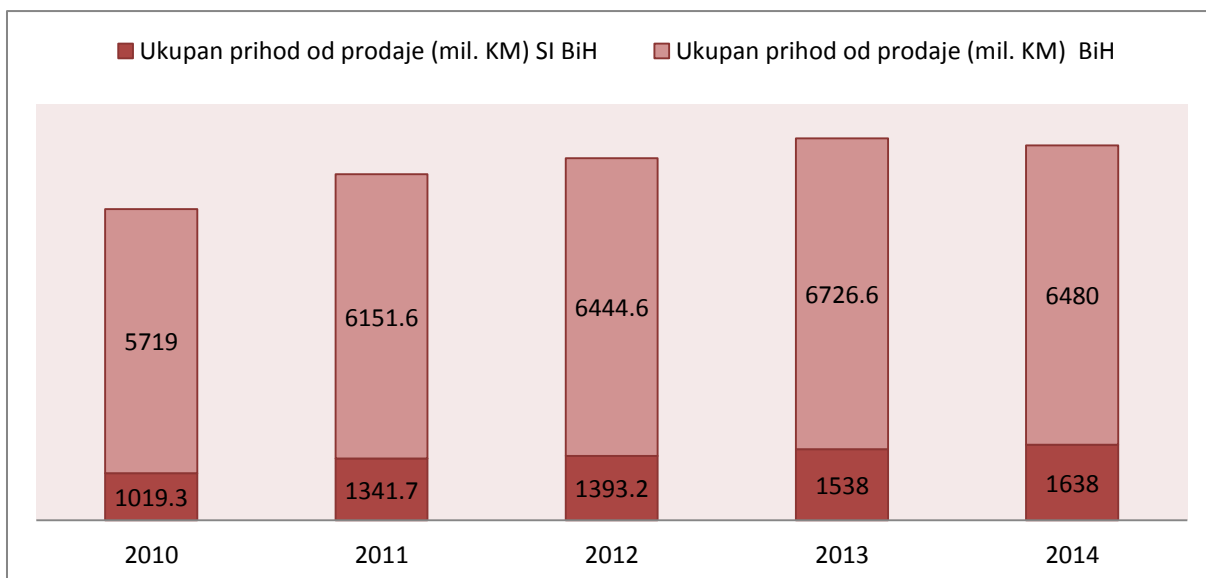
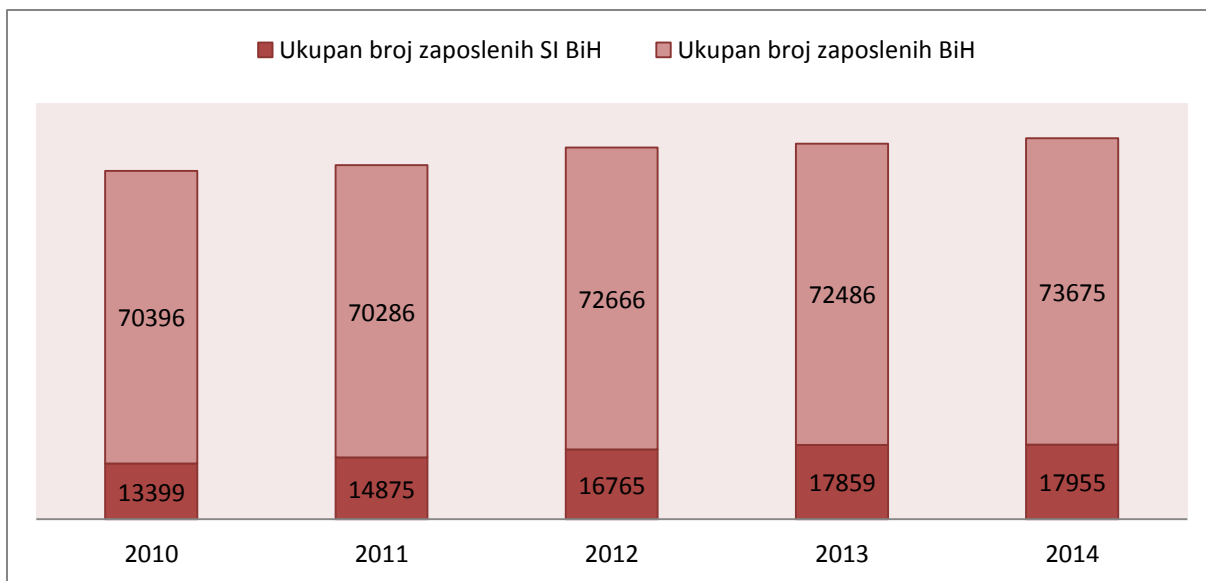

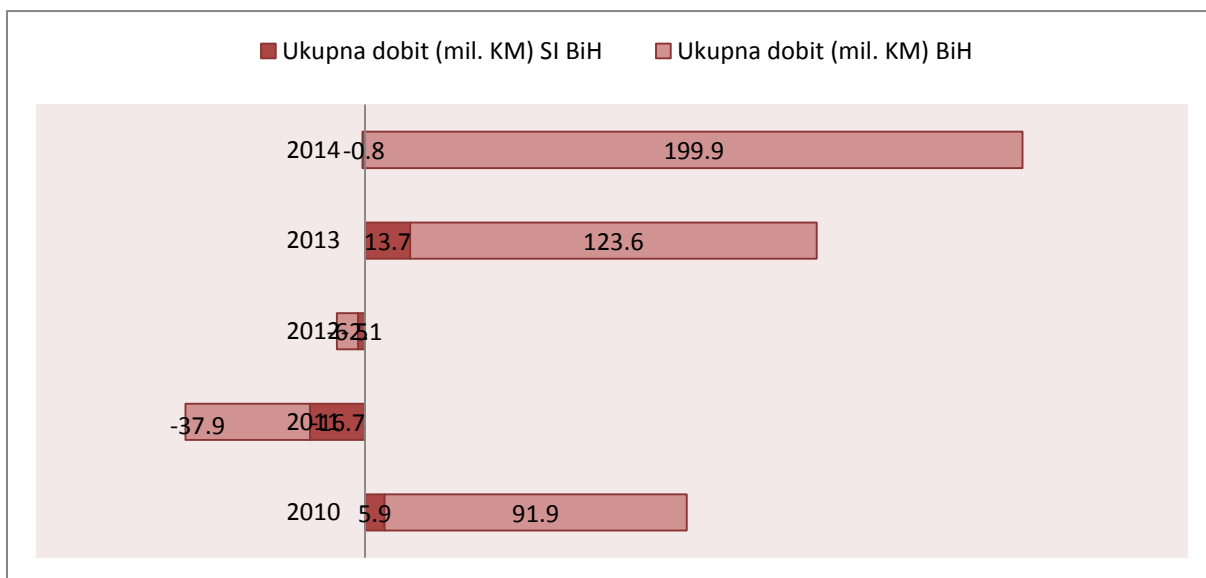
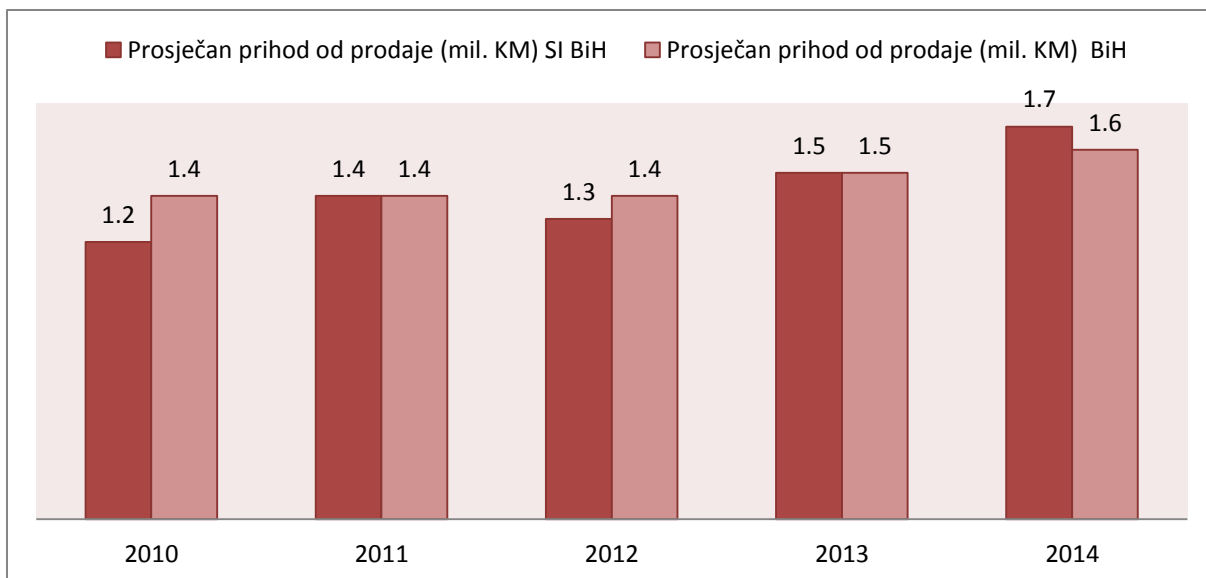
	2010	2011	2012	2013	2014
■ Tuzlanski kanton	6.6	2.5	-14	7.6	1.1
■ Posavska županija	4	-6.1	5.2	6.8	0.7
■ RS (BiH)	-4.7	-13.1	6.7	-0.7	-2.6

Uporedna analiza SI BiH / BiH

Da bi upotpunili sliku o stanju u razmatranim sektorima, u narednim redovima možete pronaći usporedbu stanja u ekonomskoj regiji SI BiH sa podacima za BiH.

Nauspješnije kompanije u BiH

Naziv kompanije				Prihod		
				2012	2013	2014
1	AKOVA IMPEX d.o.o. SARAJEVO			120,410,715	114,173,310	105,473,449
2	BAJRA D.O.O. TRAVNIK			56,035,528	79,619,108	103,531,970
3	DI-PET d.o.o. TUZLA			165,950	98,107,731	101,254,548
4	FEAL d.o.o. ŠIROKI BRIJEG			100,085,307	100,529,699	98,395,798
5	MLIJEKOPRODUKT D.O.O			75,171,157	90,371,931	90,157,008
6	SWISSLION D.O.O. TREBINJE			34,394,623	66,651,710	89,109,142
7	BROVIS DD VISOKO			62,342,321	67,114,898	71,320,866
8	D.O.O. FRUCTA-TRADE			55,298,551	63,167,992	68,535,633
9	Klas d.d. Sarajevo			68,982,595	55,386,456	66,132,151
10	MEGGLE MLJEKARA d.o.o. Bihać			57,236,555	62,519,841	64,096,129
11	MADI D.O.O. TEŠANJ			34,961,844	45,207,484	63,688,669
12	STANDARD FURNITURE FACTORY d.d. Sarajevo			71,405,212	70,792,698	63,203,583
13	LEDO d.o.o. Čitluk			71,335,381	65,677,177	60,990,776
14	IGMAN d.d. KONJIC			63,279,887	47,533,127	58,970,017
15	PERUTNINA PTUJ-BH D.O.O. BREZA			64,387,221	61,412,190	55,440,866
16	ARGETA d.o.o. Sarajevo			49,841,141	43,222,608	53,878,600
17	DOO MARBO			44,470,646	46,164,063	47,580,549
18	LAGER D.O.O. POSUŠJE			54,444,995	30,869,037	44,695,469
19	T T KABELI d.o.o. ŠIROKI BRIJEG			16,526,910	37,044,990	44,160,379
20	M I V I K O d.o.o. POSUŠJE			28,553,766	33,084,770	41,985,498

Najuspješnije kompanije u SI BiH

Naziv kompanije		Prihod		
		2012	2013	2014
1	DI-PET d.o.o. TUZLA	165,950	98,107,731	101,254,548
2	INMER d.o.o. GRADAČAC	26,259,540	26,293,360	37,984,597
3	DINOZA d.o.o. Orašje	33,183,594	32,282,842	31,993,127
4	HERCEG d.o.o. SREBRENİK	26,259,473	27,850,776	31,643,086
5	TRGOVIR d.o.o. GRAČANICA	30,227,638	27,587,950	31,029,339
6	SCAI-ADAPTER D.O.O. BROAD	21,554,519	24,274,246	25,770,679
7	TMD GROUP d.o.o. GRADAČAC	0	17,772,101	25,488,541
8	SAVIC COMPANY D.O.O. BIJEIJINA	23,657,410	24,120,801	24,537,197
9	ALFE-MI d.o.o. ŽIVINICE	18,980,819	21,044,822	23,585,199
10	INDUSTRIJA MESA ZP KOMERC D.O.O. VRŠANI	15,782,104	19,102,516	22,646,087
11	GRAND PROM D.O.O. BIJEIJINA	25,310,385	26,674,968	22,358,164
12	UNIS-TOK d.o.o. KALESIJA	17,338,353	20,260,268	22,631,556
13	HELIOPLAST d.o.o. GRAČANICA	16,191,822	15,853,741	20,555,690
14	Zott SEE d.o.o. GRADAČAC	3,335,471	19,867,562	20,192,704
15	EUROTRANS d.o.o. GRADAČAC	22,166,353	21,602,310	20,073,814
16	PLAMINGO d.o.o. GRAČANICA	15,799,129	18,255,581	19,931,335
17	MLIN MAJIĆ d.o.o. ORASJE	20,205,858	20,292,294	19,267,019
18	ŽITOPROMET A. D. BIJEIJINA	15,916,049	18,149,545	17,436,084
19	D.O.O. AGROVOCE ZVORNIK	9,138,652	14,866,546	17,431,355
20	AGREKS D.O.O. DONJI ŽABAR	17,570,139	17,077,387	17,350,516